

پادمان
به بهانه بستری شدن ارفع اطرائی در آمریکا
در ستایش بانوی ستور ایران

● قنوس در افسانه‌های کهن سرزمین مسما نماد زنده‌شدن دوباره از خاکستر خویش است و من هنرمند را جز قنوسی که از آثارهای نقره‌ای‌شام خرد، دانش، معرفت فلسفه و هنر زاده می‌شود و در طول حیات خویش بر وصال می‌گیرد و با زندگی بی‌باکی در جامعه انسانی لوج گرفته و در نهایت سر به آسمان می‌ساید، نمی‌پندارم. این انسان ناب و پاک‌سرشت، در واقع حضور و ظهورش در هر جامعه‌ای موهبت و معجزه‌ای است که پیوندهای ذهن و قلب‌های بشری را مستحکم و قوای فکری آدمیان را به تعالی می‌کشانند و چنین معجزه‌ای در کهن‌بوم ما به فراوانی رخ داده و رخ خواهد داد، تنها چشم بینا و گوش شنوا برای رازگویی این اهل دل نیاز است؛ اینان که نعمه‌ای سر دادند و جهان تشنه به آواز و ساز و جودشان به سماع درآمد.

فصل گل جز می‌شو سرگرم کار دیگری/ عمر ما شاید نباید تا بهار دیگری
دیربست غوغایی بر دل و جان من افتاده است و لحظه‌هایی به بی‌قراری سپری می‌شود؛ بی‌قرار از مرگ خاموش هنرمندان بی‌تکرار گنجینه بی‌نظیر فرهنگ و هنر ایران‌زمین، دردانه‌های فرهنگ و هنر ایران یک‌به‌یک در غربت و در میهن جان به جانان تسلیم می‌کنند و خم به ابروی صاحب‌دلی نمی‌آید. همین چندروز پیش بود که بانوی مهربان تاتار ایران، «هما روستا»، در بیمارستانی در آمریکا غریبانه جان به جانان تسلیم کرد و اینک چندماهی است در سکوت خبری اصحاب رسانه و اهالی موسیقی کشور بانوی موسیقی و گل، نخستین بانوی مدرس ستور ایران، دردانه مکتب خاوندگار ستور ایران «فرامرز پایوره»، استاد ارفع اطرائی، نیز در بیمارستانی در آمریکا تحت مراقبت‌های پزشکی قرار دارد و مرا و همه دوستدارانش را سخت نگران و مضطرب کرده است. عاشقان مستاند و ما دیوانه‌ایم / عارفان شمع‌اند و ما پروانه‌ایم
از فرزادنگی‌ها و عاشقی‌های استاد اطرائی چه می‌توان نوشت که بی‌نیاز از هر صفت و موصوف و ستایشی است.

بی‌گمان نام زبایش تداعی‌گر شکوه چهارمضرب‌های استاد ستور ایران و طنین نوای آهش‌گونه سازش تجلی جلوه‌ای از زیباترین مفاهیم موسیقی اصیل ایرانی و دیباچه اندیشه‌هایش جان‌مایه زیباترین آرزوهای انسانی است. استاد ارفع اطرائی تمام زندگی و جوانی و سلامتی خود را عاشقانه مثل یک مادر برای فرزند خویش بی‌چشم‌داشت و انتظاری برای بسط و گسترش و زینتی و زیبای‌های موسیقی ملی ایران و نغمه‌پردازان و هنرمندان یگانه‌اش جانانه اینار کرد و همچون شمع می‌سوزد و قطر قطره آب می‌شود تا چراغ مکتب پایور موسیقی ایران خاموش نشود، اما اینک خود غریبانه در میان هجوم امواج نامهربانی‌ها و فراموشی‌های مردم این روزگار رو به خاموشی است. آیا باید حتما استاد فرزانه‌ای دیگر از گنجینه بی‌مانند و بی‌تکرار فرهنگ و هنر ایران همچون بانو هما روستا در غربت پنجه جهان روی در نقاب خاک بکشد تا تریبون‌ها غوغا به راه بیندازند و هر اهل و ناهل آشنا و غریبه‌ای داد از غم دلداز سر دهد؟ چرا وظایف فرهنگی و انسانی خود را فراموش کرده‌ایم؟ مگر این نازنین‌ها جز قدر شناسی و حرمت دوست انجام چه کار دیگری را از ما انتظار دارند؟

بوی توچک به میراث هنرمندان بزرگ و استادان گران قدر فرهنگ و هنر ایران پهراستی دردناک و مایه تأسف است. هرچند که نام یگانه استاد تا ابدیت بر تارک هفت آسمان موسیقی ملی ایران چون خورشیدی تابنده روشنگر چراغ هدایت و یاندگی دل‌سوختگان و عاشقان حقیقی موسیقی این سرزمین است. در این‌میان به قول سهراب، کار ما نیست شناسایی راز گل سرخ / کار ما شاید این است که در آفزون گل سرخ شاور باشیم
از صمیم قلب و از طرف جامعه موسیقی و همه دوستدارانش از خداوند بزرگ تندرستی و سلامت کامل‌وی را خواستارم و بی‌صبرانه و با چشم‌مانی نگران چشم‌به‌راه بازگشت ایشان به ایران هستم. وجود و هستی بزرگانگی همچون استاد ارفع اطرائی حاشیه امنیت است، عشق است و معنای آنچه ما آن را زندگی نامیده‌ایم، ماند احساس مسئولیت و رسم کسوت‌شناسی و قدرشناسی ما نسبت به این فرزندان بی‌مانند و پاسداری از میراث گران‌بهای ایشان که به امانت به نزد ما یادگار گذاشته‌اند تا ما آن را به نسل‌های بعد هدیه کنیم.
سازت همیشه مترنم و اندیشه وجودت سبز و جاوید.

اثری از خطاط زن ایرانی به موزه بریتانیا راه یافت

شرق، اثری از عدرا عقیقی‌بخشایشی از مجموعه «منشات» به مجموعه موزه بریتانیا راه پیدا کرد و در بخش هنرهای اسلامی آن جای گرفت. مجموعه خط‌های عدرا عقیقی‌بخشایشی با عنوان «منشات» مهرماه سال گذشته در گالری هما به نمایش گذاشته شد. این نمایشگاه جرقه انتقال یکی از آثار مجموعه را به موزه بریتانیا رقم زد. این خطاط با بیان اینکه منشآت به معنای نوشتارهایی برگرفته از نامه‌نگاری‌ها و نسخه‌نگاری‌های قدیمی است، به «شرق» گفت: «این مجموعه شامل ۱۴ تابلوی ریزنویس است که یکی از آثار کوچک آن در مجموعه موزه بریتانیا قرار گرفت. این تابلو در اندازه ۵۰ در ۷۰ سانتی‌متر با تکنیک مرکب روی کاغذ آماده شده است.»
او که در این مجموعه از خط کوفی استفاده کرده، در مورد به‌کارگیری این شیوه عنوان کرد: «از سال ۷۱ که برای پایان‌نامه‌ام با راهنمایی استاد نصرالله افجه‌ای در باره انواع خطوط کوفی تحقیقی می‌کردم، به این شیوه علاقه‌مند شدم و از آن به بعد با تلفیق کوفی مشرقی، کوفی مغربسی و کوفی اولیه، رسم‌الخطی از انواع خطوط کوفی را استفاده می‌کنم و ترکیب‌بندی کارهایم در آثار درشت و ریزنویس با همین خط البته من با خط‌های دیگر مثل ثلث و نستعلیق هم کار کرده‌ام اما خط کوفی را به دلیل ارزش بصری بالا و آنچه که به اصل نزول قرآن

تورنتو میزبان هنرمند ایرانی
«درهای بی‌کلید» کیارستمی
به کانادا می‌رود

● **عسل عباسیان**، ۵۲ عکس از مجموعه «درهای بی‌کلید» عباس کیارستمی روی دیوارهای موزه آقاخان تورنتو آویخته می‌شوند. این عکس‌ها که برای حفظ کیفیت، نکته‌تکه عکاسی شده‌اند، در ابعاد واقعی و سایز اصلی درها، چاپ شده و در این موزه نمایش داده خواهند شد. این نخستین بار است که نمایشگاهی انفرادی از آثار یک هنرمند در این موزه برپا می‌شود. موزه آقاخان، موزه‌ای در زمینه هنر و فرهنگ اسلامی، واقع در تورنتو کانادا است. این موزه توسط تراست آقاخان برای فرهنگ - که خود بخشی از شبکه توسعه آقاخان است- سرمایه‌دهی شده و شامل آثار هنری شاخص و میراث فرهنگی تمدن‌های اسلامی است. این آثار که از چند مجموعه گردآوری شده‌اند، نمایانگر پیشرفت‌های مسلمانان در زمینه‌های گوناگون هنری و علمی در طول تاریخ هستند.
عکس‌های کیارستمی که آبان‌ماه امسال در این موزه در معرض دید عموم قرار می‌گیرند، ظرف ۲۰ سال گذشته عکاسی شده‌اند و شامل دره‌هایی قدیمی هستند که امروز هیچ‌کدامشان دیگر وجود ندارند. ایده این مجموعه عکس‌ها، به دوران ساخت فیلم «خانه دوست کجاست؟» برمی‌گردد و ماجرای تجاری که پس از سال‌ها، دنبال دره‌هایی می‌گشت که روزی خودش آنها را ساخته بود.
عکس‌های این مجموعه در شهرهای مختلف ایران نظیر کاشان، اصفهان و استان گلستان، همین‌طور جنوب ایتالیا، فرانسه و همچنین مراکش ثبت شده‌اند.
کیارستمی خود نیز برای افتتاحیه این نمایشگاه به تورنتو خواهد رفت. هم‌زمان با نمایش این عکس‌ها در موزه آقاخان، در سینما تک تورنتو فیلم‌هایی از این هنرمند ایرانی نیز نمایش داده می‌شوند. این فیلم‌ها، از تریلوژی رازنامه، یعنی فیلم‌های «خانه دوست کجاست؟»، «زندگی و دیگر هیچ» و همچنین «زیر درختان زیتون» هستند که به‌ترتیب در سال‌های ۱۳۶۵، ۱۳۷۰ و ۱۳۷۳ توسط کیارستمی خلق شده‌اند.
در توضیحات موزه آقاخان برای نمایشگاه عکس «درهای بی‌کلید» آمده است: «خود را برای یک سفر ذهنی و تخیل با آثار عباس کیارستمی، عکاس، شاعر و فیلم‌ساز تحسین‌شده ایرانی، آماده کن.» این نمایشگاه که سی‌ام آبان‌ماه افتتاح می‌شود، تا فروردین سال آینده در موزه آقاخان ادامه دارد. قرار است عکس‌های این مجموعه به‌زودی از سوی نشر نظر در قالب کتابی به چاپ برسد. تا پیش از این عکس‌های کیارستمی در موزه هنرهای معاصر

برمی‌گردد، خیلی دوست دارم. عقیقی ادامه داد: «تابلویی که به موزه بریتانیا برده شده، متعلق به گنجینه دائمی این مکان است. با این حال این موزه در حال تکمیل بخش هنر اسلامی است و تصمیم دارد دو سال دیگر در نمایشگاهی، آثار این بخش را به نمایش بگذارد که این تابلو علاوه بر نمایش فعلی، در نمایشگاه دو سال آینده هم نشان داده خواهد شد. عقیقی که در سال ۸۸ کتابی با عنوان «زنان خوشنویس» منتشر کرد، در مورد جلد‌های بعدی این کتاب گفت: «در پی تدوین جلد دوم کتاب هستم اما به دلیل کمبود وقت تاکنون این کار میسر نشده است. جلد اول را هم به‌تهدایی تحقیق کردم. البته صحبت‌هایی شده است که یک گروه تحقیقاتی به سرپرستی من برای جلد دوم کمک‌کنند که در این صورت کتاب زنان خوش‌نویس تا دوام خواهد داشت.»

سایت گالری هما نیز درباره دلیل انتخاب تابلویی از عقیقی برای موزه بریتانیا به نقل از سارا جانسون از کوریوتورهای این موزه نوشته است: «برای ما جالب است ز معاصر از جهان اسلام ظرفیت‌های خط کوفی را این‌گونه در خلق فضای جدید به کار می‌بندد. این رخداد که به اهتمام فرح حاکمی ایجاد شده در ادامه تکمیل آثار معاصر توسط این موزه است.»

«اربعین» ناصر تقوایی به روایت فرهاد و هرام
مستندی بارگه‌های سیاسی
وروشنفکری

بهناز شیربانی، شبکه مستند سیما مدتی است مستند‌های کم‌تر دیده‌شده کارگردان نامی سینمای ایران مثل ناصر تقوایی با پرویز کیمی‌سای را در قالب برنامه «گنجینه» روی آنتن می‌برد. «اربعین» ساخته ناصر تقوایی از جمله مستندهایی است که از این شبکه پخش شد. تقوایی این مستند را در سال ۱۳۴۹ با محوریت عزاداری در شهرهای جنوبی کشور به‌ویژه شهر بوشهر ساخته است. با فرهاد و هرام، مستند ساز بنام ایرانی، به بهانه پخش مستند «اربعین» گپ‌گفتی داشتیم. ویژگی‌های هنری مستند «اربعین» از نگاه و هرام جالب توجه است که شما را به خواندن آن دعوت می‌کنیم:

ک مستند «اربعین» در بین مستندهای ناصر تقوایی به زعم منتقدان و اهالی سینما بهترین اثر مستند او محسوب می‌شود. شاید به این دلیل که از همان امکانات و ابزارهای اندک موجود بهترین استفاده را در انتقال مفهوم فیلم کرده است. نظر شما در باره ویژگی‌های هنری این مستند چیست؟
من این مستند را دوست دارم و چندین بار آن را دیده‌ام. از نظر من تمامی مستندهای ناصر تقوایی در نوع خود جذاب و منحصر به‌فردند. این مستند با نگاه به آیینی خاص در بوشهر ساخته شده است و زیبایی‌شناسی حساب‌شده‌ای دارد. زاویه دوربین، موتاز و ریتم استفاده درست از صدا در این فیلم مثال‌زدنی است حتی ممکن است در صحنه‌هایی ربط زیادی به تصویر نداشته باشد اما تا دوام ساختاری به مجموعه فیلم می‌دهد. اما موضوع دیگری که بد نیست در اینجا درباره این مستند اشاره کنم آن است که متأسفانه گروهی که کارهای تحقیقاتی درباره سینما انجام می‌داند به خصوص در سال‌های ۱۳۵۷، مستند آقای تقوایی را قوم‌نگاری یا مردم‌شناسی تلقی و آن را در این گروه دسته‌بندی می‌کردند. این دسته‌بندی فیلم را پایین‌تر از جایگاه واقعی‌اش قرار می‌داد. ساختار فرم‌گرایانه یا شعرانه فیلم مرتبه دیگری دارد. از نظر من مستند «اربعین» قوم‌نگاری یا مردم‌شناسی نیست چراکه آن دسته از مستندت‌ها تعبیر و تعریف خودش را دارد.

ک شاید به دلیل پرداختن به خط‌های خاص این تلقی قوت گرفته است...
این فیلم فرم‌گراست و نشان‌دادن یک آیین سنتی که تنها در بوشهر انجام می‌شود منحصر به‌فرد است. آشنایی تقوایی با این فضاها و آیین به بهترین کیفیت اثر کمک کرده است. بدون شک آیین‌هایی که در این فیلم می‌بینیم، دیگر در این سال‌ها تکرار نمی‌شوند و شکلشان تغییر کرده است. اگر بخواهیم از شکل صحیح اجزای آیین‌های محرم باخبر شویم باید این مستند را ببینیم. امروز دیگر لباس‌ها و حرکت و فضای

چهار روز
مجید سعیدی
برنده جایزه فوتوریورتر شد

● **شرق؛ مجید سعیدی**، عکاس و هنرمند ایرانی، با پروژه «سرزمین مناقشه» برنده جایزه فستیوال فوتو ریپورتر فرانسه شد. فستیوال فوتو ریپورتر هر ساله در شمال فرانسه برگزار می‌شود و به بهترین پروژه‌های ارائه‌شده از سوی هنرمندان جوانی را اهدا می‌کند که امسال نیز از ایران مجید سعیدی با پروژه‌ای به نام «سرزمین مناقشه» موفق به اخذ جایزه ۱۰ هزار یورویی این فستیوال شد.
هم‌زمان با کسب این جایزه توسط مجید سعیدی، مجله لنز کالجور درباره این هنرمند ایرانی نوشت: «در تأسیسات ۲۰۱۵ مجید سعیدی پس از فعالیت پنج‌ساله در افغانستان، وضعیت این کشور را به حدی وخیم دید که احساس کرد قادر به اتمام پروژه‌اش نیست، اما با وجود موانع به‌وجود آمده ناشی از درگیری‌های داخلی افغانستان، او برای تکمیل پروژه‌اش خود را با شرایط امنیتی افغانستان تطبیق داد و نتیجه گرفت. او به‌عنوان یکی از اولین عکاسان، با ارتش افغانستان همراه شد و توانست توانایی‌های دفاعی مردم افغانستان را به‌خوبی نشان دهد. عکس‌های سعیدی در پروژه «سرزمین مناقشه» ما را به حسی از حرکت می‌رساند که بیشتر سینماتیک می‌نماید؛ یک حس هیجانی از این واقعیت که ما می‌دانیم تمامی مناظر به طرز وحشیانه‌ای حقیقی هستند». پیش از سعیدی، عکاسانی همچون باتریک روبرت، امی ویتالی، کری نایست، روبین همونت و دونالد وب، برنده این جایزه بوده‌اند. هم‌زمان با حضور سعیدی در این فستیوال، نمایشگاهی از آثار این هنرمند ایرانی در شمال فرانسه برگزار شد که تا آخر اکتبر ۲۰۱۵ ادامه دارد.

زیر آسمان فیروزه‌ای
انتخابات شورای مرکزی
انجمن عکاسان سینما

● **شرق؛ انتخابات شورای مرکزی انجمن عکاسان سینمای ایران** با حضور اکثریت اعضا انجام شد و علی نیک‌رفتا، به‌عنوان رئیس شورای مرکزی انتخاب شد. به گزارش روابط‌عمومی انجمن عکاسان سینمایی، در مجمع عمومی ۲۰ همراه که با حضور اکثر اعضای انجمن عکاسان سینمای ایران در تالار سیف‌الله داد خانه سینما برگزار شد، از میان نامزدهای شورای مرکزی با اکثریت آرا به‌ترتیب، حسن شجاعی، علی نیک‌رفتا، شهاب‌الدین عادل، محمد فوقانی و مهدی دلخواسته به‌عنوان اعضای شورای مرکزی، ایران اسانامه در اولین نشست شورای مرکزی منتخب که در تاریخ ۲۷ مهرماه تشکیل شد، با اکثریت آرا، علی نیک‌رفتا به‌عنوان رئیس شورای مرکزی، مهدی دلخواسته قائم‌مقام و محمد فوقانی خزانده‌ار انجمن معرفی شدند. در این جلسه با اهدای لوح تقدیر از زحمات حافظ احمدی، رئیس شورای مرکزی پیشین و صادقی، بازرس دوره قبل تقدیر به عمل آمد.

فراخوان جایزه هنر و ادبیات
«محتشم»

● **شرق؛ سومین دوره جایزه هنر و ادبیات محتشم** در رشته‌های عکس، پوستر، تصویرسازی، شعر، آواها و نواهای عاشورایی به همت اداره گل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان تهران برگزار می‌شود. بنا بر این گزارش، فراخوان این جایزه هم‌زمان با آغاز ایام سوگواری حضرت ابا عبدالله (الحسین) (ع) اعلام شد و اصحاب فرهنگ و هنر می‌توانند آثار خود را تا تاریخ سوم آذر ۹۴ به دبیرخانه سومین دوره جایزه هنر و ادبیات محتشم براساس فراخوان اعلامی در سایت اداره گل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان تهران ارسال کنند. مراسم تقدیر از برگزیدگان و اختتامیه سومین دوره جایزه هنر و ادبیات محتشم هم‌زمان با ایام رحلت پیامبر اعظم (ص) و شهادت امام حسن علیه‌السلام برگزار می‌شود.